

Причини дефіциту смислових орієнтирів під час вибору першої професії

Науменко В. В.

*магістрантка ННІ психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: 1914485@gmail.com*

Живоглядов Ю. О.

*кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: YuriyGo@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-00026763-2737*

Ми часто стикаємося з ситуаціями, коли молоде покоління виявляє повну байдужість до того, що відбувається навколо. Не є винятком і мотивація під час здійснення першого професійного вибору.

Психологи зазначають, що в принципі рівень активності у молодих людей є досить високим, питання — в яке русло вона спрямована. Більшість студентів згодом стають чудовими професіоналами, проте замикаються виключно на робітничих та особистих справах. Для подібних людей характерна тотальна зайнятість, прагматичне ставлення до життя та повна байдужість до того, що не зачіпає їхні особисті інтереси. Спробуймо розглянути причини появи подібної байдужості та інертності [2].

Сімейні традиції. Вміння бути ініціативним закладається у глибокому дитинстві. Прагнення дитини до самостійності визначається, починаючи з придбання побутових навичок. Система мотивації залежить від різних факторів-позитивний приклад батьків, виховання самодисципліни та вміння робити усвідомлений вибір, формування моралі, що базується на загальнолюдських цінностях тощо. Сімейні звичаї (спільні обіди, пікніки, пізнавальні ігри та екскурсії), мудрі батьківські поради, довірчі стосунки з братами та сестрами часто стають гарною підмогою для формування активної впевненої в собі людини зі стійкими життєвими принципами. Навпаки, негативні емоції та дефіцит часу для дитини сприяють розвитку комплексів та своєрідної життєвої втоми, коли тобі ніхто не потрібен і нічого нецікаво.

Державна політика. Формування мотивації в молоді безпосередньо залежить від ситуації у країні. Неблагополучна економічна ситуація, соціальні потрясіння, політична нестабільність призводять до того, що люди починають дбати про свої інтереси. Студенти — люди чуйні і хотіли б змінити життя на краще, проте невдачі та розчарування змушують їх думати лише про себе, не звертаючи уваги на тих, кому потрібна допомога.

Велике навчальне навантаження. Сучасні школярі та студенти часто нагадують автомати з виконання домашніх завдань. Найчастіше у класі чи групі кількість людини починається від тридцяти, тому опитування займає більшу частину уроку, на пояснення нової теми часу майже залишається, тому багато що залишається самостійне вивчення. В результаті, мотивація студентів робити що-небудь, крім навчання, знаходиться на рівні навіть не «0», а «-1», тут аби з уроками встигнути.

Сучасні засоби комунікації. Кому із нас смартфон не замінив цілий офіс? Розмови по телефону, фільми, ігри, програми, соціальні мережі-все це дуже привабливо і захоплює, але «затягує», і в результаті купа часу вилітає «в трубу». Іноді так «залипаєш», що відірвати від гаджетів може лише зовнішня мотивація-домашнє завдання, пари, доручення батьків тощо [3].

Наявність роботи. Більшість студентів намагаються поєднати роботу та навчання. Прагнення бути самостійним, мати гроші на кишенькові витрати, бажання набути нового життєвого досвіду штовхає студентів на пошук додаткового заробітку. Поєднати роботу та навчання досить складно, доводиться чогось себе позбавити-сну, розваг, спілкування. У такій ситуації у багатьох залишається мотивація до навчання, проте інтерес до решти, що відбувається в навчальному закладі, зберегти не вдається.

Плани на майбутнє. Багато студентів навчаються в інституті на певних спеціальностях і мають конкретний погляд на майбутнє. Люди ХХІ століття досить прагматичні, і часто єдиною мотивацією для студентів є бажання заробити якомога більше і накопичити власний капітал якнайшвидше. Для таких людей у пріоритеті матеріальні цінності (гроші, житло, автомобіль, престижна робота, «потрібні люди»), і життя для себе, тому вони не вважають за потрібне «розпорощуватися» на суспільні справи і глибоко вникати в студентське життя поза аудиторією.

Психологічні особливості. Крім зовнішніх соціальних чинників, формування мотивації людини впливає його внутрішній світ. Людина може бути замкненою або відкритою, сміливою або боязкою, відповідальною або легковажною, серйозною або смішною і т.д. У психології існує поняття «інтернального» та «екстернального» типу. Перший передбачає наявність внутрішнього контролю — мотивація людини вважає, що це події, що відбуваються із нею, залежать виключно від його особистих якостей (компетенцій, цілеспрямованості, особливостей), і є прямими результатами його дій. «Екстернали», навпаки, шукають причини у зовнішніх факторах і часто прагнуть перекласти відповідальність на інших людей або обставини. Подібних людей часто потрібно «підштовхувати» або «водити за ручку», їм складно виявляти рішучість та брати на себе відповідальність.

Стиль мислення. Активність особистості залежить від способу мислення. Серед молоді вистачає теоретиків (і тих, хто «не від цього світу»), або, навпаки, практиків і прагматиків. Для студентської мотивації згубні обидва варіанти-якщо теоретик «витає у хмарах» і будь-який проект у нього закінчується на рівні міркувань, то прагматик просто не відволікатиметься на непотрібні йому речі. Також у когось може бути більш розвинена здатність до аналізу, а у когось-до збирання фактів, що також впливає формування мотивації. Не останню роль грає вміння говорити і правильно висловлювати свої думки, не відчуваючи при цьому відчуття скутості.

Сучасний світ складний і багатогранний, легко втомитися. Сім'я, суспільство, держава впливають на психіку та бажання людей, викликаючи суперечливі почуття, внаслідок чого людина може опустити руки та стати апатичною. Проте не варто впадати у відчай, адже якщо знати причину, можна проконтролювати слідство, і відкоригувати те, що ще вчора здавалося невинним.

Ключовим засобом формування та становлення мотиваційної сфери особистості молодого покоління вважається функціональна, важлива йому робота. Прикладом подібної роботи може бути спільна командна робота молоді та педагогів (вихователів, консультантів, вчителів) з написання та реалізації громадського плану, проекту. Одним з головних критеріїв становлення особистісних ресурсів, самоприйняття, надії та віри в успіх вважається збільшення продуктивності професійного спілкування. За допомогою різних прийомів, психологічної підтримки (тренінги особистісного зростання, індивідуальне консультування, зняття емоційної напруги, звернення до сильних сторін

молоді, посилюючи цим інтегрованість особистості у суспільстві) робиться акцент на особистісну унікальність кожного [3,1].

Ключові слова: професія, вибір професії, молодь, професійне самовизначення, мотивація.

Список використаних джерел

1. Друкер П. Ф. *Управление, нацеленное на результаты* / П. Ф. Друкер ; пер. с англ. М. : Технол. шк. Бизнеса, 2004. 200 с.
2. Дмитренко Г. А. *Мотивация и оценка персонала : учебн. пособие* / Г. А. Дмитренко, Е. А. Шарапатова, Т. М. Максименко.-К. : Вид-во МАУП, 2002.-324 с.
3. Науменко В. В. *Дипломна робота «Дефіцит смислових орієнтирів у процесі вибору першої професії.»*